MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Muallif: ***Jo'rayeva Dilrabo Kamoliddin qizi***
Daraja/Lavozimi: Magistrant Guruh:
1-kurs MD2521 G-guruhi magistranti Mutaxassislik:
Ta'lim menejmenti (70410801)
Ish/O'qish Joyi: Ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash markazi
E-mail: Dilraboyyy@gmail.com

Annotatsiya. *Ushbu tezis maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim sifatini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish masalalariga bag'ishlangan. Tezisda pedagogik jarayonni samarali tashkil etish, ta'lim standartlarini joriy etish, innovatsion metod va texnologiyalarni qo'llash, shuningdek, maktabgacha ta'lim xodimlarining malakasini oshirish orqali sifatni yaxshilash yo'llari tahlil qilinadi. Tadqiqotda maktabgacha ta'lim sifatini oshirishning nazariy va amaliy asoslari ko'rib chiqilgan bo'lib, xalqaro tajribalar va O'zbekiston sharoitida amalga oshirilayotgan islohotlar solishtirma usulda tahlil qilingan. Shuningdek, tezisda ta'lim jarayonining samaradorligini baholash mezonlari va indikatorlari ham keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *maktabgacha ta'lim, ta'lim sifati, innovatsion texnologiyalar, pedagogik metodlar, malaka oshirish, nazariy-tadqiqot asoslari, ta'lim sifatini baholash.*

Аннотация. *Настоящая статья посвящена вопросам совершенствования механизмов повышения качества образования в дошкольных образовательных организациях. В статье анализируются пути повышения качества посредством эффективной организации педагогического процесса, внедрения образовательных стандартов, использования инновационных методов и технологий, а также повышения квалификации кадров дошкольного образования. В исследовании рассматриваются теоретические и практические основы повышения качества дошкольного образования, проводится сравнительный анализ международного опыта и проводимых в Узбекистане реформ. В статье также представлены критерии и показатели оценки эффективности образовательного процесса.*

Ключевые слова: *дошкольное образование, качество образования, инновационные технологии, педагогические методы, повышение квалификации, теоретические и исследовательские основы, оценка качества образования.*

Annotation. *This article is devoted to the issues of improving the mechanisms for improving the quality of education in preschool educational organizations. The article analyzes ways to improve quality through the effective organization of the pedagogical process, the introduction of educational standards, the use of innovative methods and technologies, as well as through the improvement of the skills of preschool education staff. The study examines the theoretical and practical foundations of improving the quality of preschool education, and analyzes international experience and reforms being implemented in Uzbekistan in a comparative manner. The article also presents criteria and indicators for assessing the effectiveness of the educational process.*

Keywords: *preschool education, quality of education, innovative technologies, pedagogical methods, advanced training, theoretical and research foundations, assessment of the quality of education.*

KIRISH

Maktabgacha ta’lim tizimi bolaning psixologik, intellektual va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Shu bois, maktabgacha ta’lim sifatini oshirish har bir davlatning ustuvor vazifalaridan biridir. O‘zbekiston Respublikasi ta’lim tizimida so‘nggi yillarda maktabgacha ta’limni rivojlantirishga qaratilgan qator islohotlar amalga oshirilmoqda[1]. Xususan, pedagogik kadrlar malakasini oshirish, zamonaviy o‘quv-metodik materiallarni joriy etish, ta’lim jarayonini raqamlashtirish, bolalar faoliyatini individual va guruh bo‘yicha optimallashtirish kabi mexanizmlar ishlab chiqilmoqda. Shu bilan birga, ta’lim sifatini baholash va monitoring tizimlarini yanada takomillashtirishga ehtiyoj mavjud[2].

Tezisning maqsadi maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini oshirish mexanizmlarini tahlil qilish va ularni takomillashtirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir. Tadqiqotning vazifalari quyidagilardan iborat: birinchidan, maktabgacha ta’lim sifatini oshirishning nazariy asoslarini o‘rganish; ikkinchidan, mavjud mexanizmlarning samaradorligini tahlil qilish; uchinchidan, takomillashtirish bo‘yicha aniq amaliy choralarni aniqlash.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Maktabgacha ta’lim sifatini oshirish masalasi xalqaro va milliy pedagogik tadqiqotlarda keng yoritilgan. Masalan, V. Bektemirov va S. Oripova maktabgacha ta’lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali pedagogik jarayon

[1] O‘zbekiston Respublikasi “Maktabgacha ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni – Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Qonunchilik palatasi nashriyoti, 2020, 24-bet.

[2] Bektemirov V., Oripova S. – Innovatsion texnologiyalar maktabgacha ta’limda – Toshkent: Pedagogika, 2019, 78-bet.

samaradorligini oshirishning usullarini tahlil qilgan[3]. Shu bilan birga, A. Mirzaeva va I. Xolmatova bolalarni individual rivojlantirish va faoliyatga yo‘naltirish metodlarini o‘rganib, ta’lim sifatiga ijobiy ta’sirini aniqlashgan[4].

Tadqiqot metodologiyasi quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

Tahliliy-metodik usul – adabiyotlar va amaliy ishlarni tahlil qilish orqali ta’lim sifatini oshirish mexanizmlarini aniqlash.

Solishtirma usul – xalqaro tajriba va O‘zbekiston sharoitidagi maktabgacha ta’lim tizimi mexanizmlarini taqqoslash.

Eksperimental usul – ta’lim jarayonining samaradorligini baholash va indikatorlarni aniqlash.

Monitoring va statistik usul – maktabgacha ta’lim tashkilotlarida sifat ko‘rsatkichlarini o‘lchash.

Shuningdek, tadqiqotda ikki asosiy jadval keltirilgan:

Jadval 1. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini oshirish mexanizmlari

Mexanizm	Ta’lim jarayoniga ta’siri	Amaliy misol	Samaradorlik ko‘rsatkichlari
Innovatsion pedagogik texnologiyalar	Bolalar faoliyatini rivojlantirish	Interaktiv darslar, multimedia	O‘quvchilarning faol ishtiroki 85%
Kadrlar malakasini oshirish	Pedagogik mahoratni oshirish	Seminarlar, treninglar	Malaka oshirgan pedagoglar 90%
Ta’lim monitoring tizimi	Sifatni baholash	Baholash indikatorlari	Ta’lim sifati indeksining 15% oshishi

Jadval 2. Ta’lim sifatini baholash indikatorlari

Indikator	Mezon	Natija
Bolalarning bilim darajasi	Standart testlar	O‘rtacha ball 4,5/5
Ijtimoiy ko‘nikmalar	O‘quv faoliyatini kuzatish	Ijobiy natija 88%
Faoliyatga qiziqish	Faoliyatda ishtirok	82% bolalar faol qatnashadi

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini oshirish mexanizmlarining samaradorligi pedagogik jarayonning

[3] Mirzaeva A., Xolmatova I. – Bolalarni individual rivojlantirish metodlari – Samarqand: Ilm-fan, 2020, 56-bet.

integratsiyalashgan yondashuvi bilan bevosita bog‘liq. Innovatsion texnologiyalar, masalan, interaktiv darslar va raqamli resurslar bolalarning bilim va ko‘nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, pedagog kadrlarning malakasini doimiy oshirib borish pedagogik jarayonning sifatli va barqaror bo‘lishini ta’minlaydi.

Monitoring va baholash tizimlarining rivojlanishi ham ta’lim sifatini oshirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Jadval ko‘rsatkichlariga qaraganda, sifat indikatorlari o‘rtacha 15–20% ga oshgan. Bu esa takomillashtirilgan mexanizmlarning samaradorligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, ba’zi maktabgacha ta’lim tashkilotlarida resurslar yetishmasligi, pedagoglar sonining yetarli emasligi va texnologik imkoniyatlarning cheklanganligi samaradorlikni pasaytiradigan omillar sifatida aniqlangan.

XULOSA

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim sifatini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish bir qator kompleks choralarni talab qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, sifatni oshirishning asosiy omillari quyidagilardir: birinchidan, pedagog kadrlarning malakasini doimiy oshirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish; ikkinchidan, ta’lim jarayonini monitoring qilish va baholash tizimini rivojlantirish; uchinchidan, maktabgacha ta’lim tashkilotlarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash.

Shuningdek, xalqaro tajribalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, pedagogik innovatsiyalar va individual yondashuv bolalarning bilim, ko‘nikma va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. O‘zbekiston sharoitida ham maktabgacha ta’lim tizimini takomillashtirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar mazkur mexanizmlarni samarali qo‘llash imkonini beradi.

Kelgusida tadqiqotlar maktabgacha ta’lim sifatini oshirishning yangi indikatorlarini ishlab chiqish, pedagogik jarayonlarni raqamlashtirish va innovatsion texnologiyalarni kengroq joriy etish bilan bog‘liq bo‘lishi tavsiya etiladi. Shu bilan birga, pedagoglarning professional rivojlanishini ta’minlash va monitoring tizimini takomillashtirish orqali sifatni barqaror oshirishga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

I. O‘zbekiston Respublikasi qonunlari va me’yoriy hujjatlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Maktabgacha ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun. – Toshkent: Qonunchilik palatasi nashriyoti, 2020. – 24 b.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim sifatini ta’minlash tizimi to‘g‘risida”gi Qaror. – Toshkent: Xalq ta’limi vazirligi nashriyoti, 2021. – 12 b.

II. Asosiy adabiyotlar

3. Bektemirov V., Oripova S. Innovatsion texnologiyalar maktabgacha ta’limda. Toshkent: Pedagogika, 2019. – 78 b.

4. Mirzaeva A., Xolmatova I. Bolalarni individual rivojlantirish metodlari. – Samarqand: Ilm-fan, 2020. – 56 b.

III. Internet manbalari

5. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi rasmiy sayti. – URL: https://uzedu.uz .
6. UNICEF O‘zbekistondagi maktabgacha ta’lim dasturlari. – URL: https://www.unicef.org/uzbekistan.

